

Forslag til ny viljeserklæring 2015

Gjennomgang ved
advokat (H) Caroline Lund

Kristiansand 20. februar 2015

Viljeserklæring – frister og rettslig status

- Viljeserklæring inngått i 2013 utløper 1. juli 2015
- 10-års jubileum!
- Den første viljeserklæringen ble inngått våren 2005.
- *Viljeserklæring* = Ingen av eierkommunene vil selge sine aksjer dersom det fører til at Agder-eierne sitter igjen som minoritetseier.
- Den første viljeserklæringen varte frem til juli 2008, og var i praksis en forlengelse av ”fredningstiden”.
- Viljeserklæringen er ikke rettslig bindende.

Hovedspørsmål

- Er det behov for ny viljeserklæring?
- For hvor lang tidsperiode bør viljeserklæringen inngås?
- Vil en kommunereform påvirke svarene på spørsmålene over?

Tilbakeblikk

- I 2000 gikk Vest-Agder Energiverk, Aust-Agder Kraftverk og Kristiansand Energiverk sammen om å danne Agder Energi.
- Det nye selskapet kom i drift 1. januar 2001 og var fra starten eid av de 30 kommunene på Agder.
- Etter fusjonen ønsket Agder-kommunene å selge en del av aksjene til en industriell eier, samtidig ønsket Agder-kommunene å beholde *majoriteten* i selskapet selv.
- En lang prosess med konkurransemyndighetene resulterte i at Statkraft fikk kjøpe 45,53 % av aksjene.

Agder Energi i dag

- Agder Energi har i årene etter hatt en sterk vekst, selskapet er i dag Norges tredje største energikonsern og en av Sørlandets viktigste bedrifter:
- I 2010 var omsetningen på 9,4 milliarder kroner og konsernet hadde ca. 1 700 medarbeidere.
- I 2013 var omsetningen på 9,4 milliarder kroner og 1 245 medarbeidere (salg av Otera).

Eierskapet i Agder Energi

- Statkraft Holdning AS (45,525%) - Kommunene (54,475%)
- Eierskapet i Agder Energi reguleres av en rekke avtaler.
- Noen avtaler regulerer forholdet mellom Statkraft og Agder-kommunene, andre forholdet Agder-kommunene imellom.
- I tillegg er det inngått en avtale om det industrielle samarbeidet mellom Statkraft og Agder Energi som selskap.

Avtalene som styrer eierskapet

- Eierforholdet mellom Agder-kommunene og Statkraft reguleres i (1) **Hovedavtalen**, (2) **Aksjekjøpsavtalen** og (3) **Aksjonæravtalen**
- Alle disse avtalene ble inngått i september 2001
- (1) Hovedavtalen og (2) Aksjekjøpsavtalen regulerte selve aksjeoverdragelsen til Statkraft, og har i dag hovedsakelig historisk interesse
- Den vesentligste avtalen er i dag (3) **Aksjonæravtalen** som inneholder en rekke bestemmelser for hvordan Statkraft og Agder-kommunene skal styre selskapet sammen

Aksjonæravtalen

- Aksjonæravtalen har forrang framfor selskapets vedtekter.
- Avtalen inneholder bestemmelser om utbytte, valg av bedriftsforsamling og styre, oppnevning av valgkomité mv.
- På noen områder er beslutningen i realiteten overlatt til Agder-kommunenes representanter, for eksempel størrelsen på årlig utbytte.
- I andre saker må Statkraft være enig, selv om Statkraft har mindre enn 50 % av stemmene, for eksempel kjøp og salg av aktiva, selskap eller virksomheter.

Samordningsavtalen

- Agder-kommunene inngikk i oktober 2001 en særskilt **Samordningsavtale** som regulerte en samordning av Agder-kommunenenes eierskap.
- Avtalen inneholder bestemmelser om **eiermøtet** og **arbeidsutvalget**, som er de fora kommunene har opprettet for å samordne sitt eierskap best mulig.
- Avtalen inneholder bestemmelser om krav til kvalifisert flertall (85 %) ved salg i Fredningstiden (frem til 1. juli 2005) og bestemmelser om samordnet opptreden ved salg av aksjer *etter* fredningstiden.

Samordningsavtalen

- Etter fredningstiden kan "ikke-strategisk" salg av aksjer, sml. § 6 b), skje i samsvar med §§ 6, 7 m.fl. => **4,5 %**
- Salg av aksjer *etter* fredningstidens utløp, jf. Samordningsavtalen § 6 b):
 - *"Dersom ett eller samlet salg av aksjer i Selskapet medfører at Partene til sammen blir eier i Selskapet med enten 50 pst eller mindre, en tredel eller mindre, eller mindre enn 10 pst, krever dette tilslutning fra minst 30 pst av Partene i henhold til deres eierandeler i Selskapet."*
- Svært viktig bestemmelse for å sikre at ingen enkeltaksjonær (er) henter ut en *strategisk verdi* av en aksjepost (kvalifisert flertall, negativt flertall, mindre enn 10 %)

Viljeserklæringen

- Fredningstiden utløp 1. juli 2005.
- Våren 2005 inngikk Agder-kommunene *Viljeserklæringen* som sa at ingen kommuner vil selge sine aksjer dersom det fører til at Agder-eierne sitter igjen som minoritetseier.
- Viljeserklæringen varte frem til juli 2008, og var i praksis en forlengelse av "fredningstiden" med **tre år**.
- 30. april 2008 fornyet Agder-kommunene viljeserklæringen for **fem nye år** (Søgne kommune og Valle kommune valgte tre år).
- I 2013 ble viljeserklæringen forlenget med **1 + 1 år** på grunn av sonderingssamtaler som pågikk med Skagerak Energi.
- Viljeserklæringen utløper 1. juli 2015.

Viljeserklæringen

- Punkt 1.1 i Viljeserklæringen:
- *”Partene bekrefter ved underskrift på denne avtale sin vilje til ikke å selge aksjer i Selskapet dersom slikt salg vil kunne føre til at Partenes samlede aksjeinnehav i Selskapet reduseres til 50 % eller mindre.”*
- Eventuelt salg i strid med Viljeserklæringen skal søkes løst ved Aksjonæravtalens bestemmelser om bruk av forkjøpsrett eller samlet salg av partenes aksjer i selskapet, jf. Viljeserklæringen punkt 1.2

Aksjonæravtalen - Samordningsavtalen

- Aksjonæravtalen regulerer også Agder-kommunenes muligheter til å endre Samordningsavtalen fra 2001, jf. Aksjonæravtalen punkt 3.2:
- *”Statkraft bekrefter sin aksept av den samordning mellom Agder Aksjonærene som følger av Samordningsavtalen. Statkraft bekrefter også at man fra sak til sak aksepterer Agder Aksjonærenes adgang til samordning ved stemmegivning etc. – utover det som følger av Samordningsavtalen.*

Det er imidlertid enighet om at Samordningsavtalen ikke uten Statkrafts aksept skal endres på en slik måte at det legges restriksjoner på Agder Aksjonærenes adgang til å selge aksjer i Selskapet utover det som nå følger av Samordningsavtalen og Aksjonæravtalen (f.eks. ved at kravet til tilslutning fra Agder Aksjonærene for å kunne starte forhandlinger om salg/selge aksjer økes i forhold til det som følger av Samordningsavtalen).”

Aksjonæravtalen - Samordningsavtalen

- Brudd på bestemmelsen ovenfor reguleres i neste setning:
- *”Hvis slik avtale likevel skulle bli inngått, skal salg likevel kunne avtales og gjennomføres innenfor Samordningsavtalens og Aksjonæravtalens nåværende ramme uten at noen form for krav rettes mot Statkraft og/ eller de selgende Agder Aksjonærer.”*
- En avtale som begrenser retten til salg utover Samordningsavtalen skal ikke anses om noe mislighold av Aksjonæravtalen og er uten rettslige sanksjoner.

Aksjonæravtalen - Viljeserklæringen

- De manglende sanksjoner ved brudd på Viljeserklæringen er også uttrykt i Viljeserklæringens punkt 2.1:
- *”Partene er innforstått med at brudd på viljeserklæringen uttrykt i punkt 1 ovenfor av hensyn til de forpliktelser som allerede følger av Samordningsavtalen og Aksjonæravtalen, ikke kan sanksjoneres i form av krav rettet mot Statkraft og/ eller den/de aktuelle parter i salgstransaksjonen.”*
- Viktig påminnelse i punkt 2.2:
- *”Dog presiseres at den avtalte forutsetning om at et slikt salg krever tilslutning fra minst 30 % av Partene i henhold til deres eierandeler i Selskapet fortsatt gjelder.”*

Behovet for en forlengnet viljeserklæring

- Begrunnelsen for Viljeserklæringen er fremdeles til stede, unngå salg av aksjer som medfører at Agder kommunene ikke kontrollerer mer enn 50 % jf. Viljeserklæringen punkt 0.3:
- 1) Et slikt salg vil redusere Agder-kommunenes innflytelse på utbytteutdelingen.
- 2) Et slikt salg vil gi Statkraft rett til å utpeke et flertall i styret.
- 3) Et slikt salg vil kunne redusere verdien av den gjenværende minoritetspost.
- Begrunnelsen står seg selv om sonderingsprosessen mot Skagerak Energi ikke førte frem:

Spørsmål 1 – Er det behov for ny viljeserklæring?

- For at Agder-kommunene skal ha en best mulig posisjon i forhold til forhandlingene om mulige strategiske endringer, er det viktig at majoritetseierskapet i Agder Energi beholdes.
- Det er mao behov for en forlengelse av viljeserklæringen.

Spørsmål 2 – For hvor lang tid?

- Viljeserklæringen utløper 1. juli 2015.
- Det er kommunevalg i september 2015.
- Hvor lang tid inn i neste kommunevalgperiode bør erklæringen forlenges?
- AU: Viljeserklæringen foreslås forlenges til 1. juli 2018, slik at det nye kommunestyret har fått tilstrekkelig tid til å vurdere spørsmålet om eierskapet.

Spørsmål 3 –

Konsekvenser av en kommunereform

- Ved en kommunesammenslutning vil kommunenes eierandel inngå i den nye kommunen.
- Kommunereform kan innebære at enkelte kommuner ønsker å realisere sin eierandel og investere i eksempelvis infrastrukturtiltak innen egen kommune forut for en eventuell kommunesammenslutning.
- En forlengelse av viljeserklæringen med eksempelvis tre år, vil gjøre slik realisasjon uaktuell i denne perioden.
- Spørsmålet vil uansett være et forhandlingstema mellom kommunene.

Forslag til avtale om forlengelse av Viljeserklæringen

- Punkt 0.1 og 0.2 i Viljeserklæringen kan gjentas i den nye avtalen om forlengelse
- I tillegg bør bakgrunnen for forlengelsen beskrives, se punkt 0.3:
- *”Ved utløpet av Fredningstiden i Viljeserklæringen punkt 1.3, er det på det rene at samtlige av **Partene ikke ønsker å selge noen av sine aksjer i Selskapet. Bakgrunnen er at partene har et felles ønske om at Partene skal unngå å komme i en minoritetsposisjon. Det vises for øvrig også til begrunnelsen i punkt 0.3 i Viljeserklæringen som Partene fremdeles mener gjør seg gjeldende.**”*

Forslag til avtale om forlengelse av Viljeserklæringen

- Om varigheten av den nye viljeserklæringen foreslås i utkastets punkt 1.3:
- *”Denne viljeserklæringen har gyldighet for en periode av 3 år fra 1. juli 2015.”*
- Punkt 1 – 3 er forøvrig i det vesentlige innarbeidet uforandret i den nye avtalen.